

США. Україна виступає лише частиною в сукупності відносин, вибравши європейську та євроатлантичну модель розвитку суспільного ладу

Згідно геополітичної концепції Польщі – концепції Мерошевського-Гедройца, яка передбачає активну підтримку Польщею незалежних держав, що виникли після розпаду СРСР, зокрема і України, а особливо Литви.

Основні положення концепції можна викласти словами одного з її авторів Ю. Мерошевського: «Ми повинні шукати контактів і розуміння з тими росіянами, які готові визнати цілковите право на самовизначення українців, литовців та ін., і що так само важливо, ми маємо самі відмовитися раз і назавжди від Вільна, Львова та будь-якої політики чи планів, які б вели б до встановлення сприятливої кон'юнктури нашої переваги на Сході за рахунок перелічених вище народів. Як поляки, так і росіяни мають зрозуміти, що тільки неімперіалістична Росія і неімперіалістична Польща мали б шанси на встановлення і упорядкування своїх взаємовідносин»⁹.

¹ armii.unian.ua від 19.09.2014 року [Електронний ресурс].

УДК: 329 (436)

© Віталій Семенко
(м. Чернівці)

ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ В АВСТРІЇ (29 вересня 2013 р.)

В статті досліджуються особливості парламентських виборів до Національної ради 2013 р., та основні причини поразки великих політичних партій, соціал-демократії та успіху ультраправих партій. Детально проаналізовано основні результати парламентських виборів, висновки видатних політологів, експертів, які займалися дослідженням політичних партій. Також детально охарактеризовано основні цілі та завдання партійних програм тих політичних партій, які представлені в Національній раді, нижній палаті австрійського парламенту. Виявлено основні причини поразки великих партій та перемоги нових партій, які змогли подолати 4% бар'єр на 25-х чергових виборах до парламенту Австрії, які відбулися 29 вересня 2013 р.

Ключові слова: політична партія, політична система, парламентські вибори, популізм, політичний лідер.

Vitalij Semenko. Political analysis of election's results in Austria (29 September 2013). The article deals with the peculiarities of parliamentary elections to the National Council in 2013, the main reasons for the defeat of the big political parties, social democracy, and success of the ultra-right political parties. The main results of the parliamentary elections, the conclusions of prominent political scientists, experts, who were involved in the study of political parties are in details analyzed. The key goals and objectives of the parties' programs, represented in the National Council, the lower house of the Austrian Parliament are in details

² Плешаков К. Геополитика в свете глобальных перемен / К. Плешаков. – М. : Изд-во «Известия», 2002 г. – 221 с.

³ Історія релігії в Україні: Навчальний посібник / А. Колодний, П. Яроцький, Б. Лобовик та ін. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2009. – 735 с.

⁴ Троневиц П. Волинь в сутінках політичної лояльності населення Великого князівства Литовського у XIV-XVI ст. / П. Троневиц. – Луцьк : Вежа, 2003. – 312 с.

⁵ Історія релігії в Україні: Навчальний посібник / А. Колодний, П. Яроцький, Б. Лобовик та ін. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2009. – 735 с.

⁶ Геополітика: Підручник / А. Кудряченко, Ф. Рудич, В. Храмов. – К. : МАУП, 2004. – 296 с.

⁷ Там само.

⁸ Симоненко Р. Про геополітичний фактор в історії України / Р. Симоненко // Український історичний журнал. – 2001. – № 3. – С. 105-127.

⁹ Зatinaiko O. Політика безпеки і воєнно-політичні відносини Польщі / О. Зatinaiko, Р. Павленко, В. Бочарніков, С. Свешніков // Наука і оборона. – № 3. – 2013. – С. 3-13.

characterized. The basic reasons for the defeat of major parties and the victory of the new parties, who were able to overcome the 4% barrier at the 25th regular parliamentary elections in Austria, which took place on September 29, 2013 are revealed.

Keywords: political party, political system, parliamentary elections, populism, a political leader.

Vitalij Semenko. Politologičeskij analiz rezultatov parlamentских выборов в Австрии (29 сентября 2013 р.). В статье исследуются особенности парламентских выборов в Национальный совет 2013 г., основные причины поражения больших политических партий, социал-демократии, а также успеха ультраправых партий. Подробно проанализированы основные результаты парламентских выборов, выводы выдающихся политологов, экспертов, которые занимались исследованием политических партий. Также подробно охарактеризованы основные цели и задачи партийных программ политических партий, которые представлены в Национальном совете, нижней палате австрийского парламента. Выявлены основные причины поражения больших партий и победы новых партий, которые смогли преодолеть 4% барьер на 25-й очередных выборах в парламент Австрии, которые состоялись 29 сентября 2013 г.

Ключевые слова: политическая партия, политическая система, парламентские выборы, популизм, политический лидер.

Останні чергові 25-ті парламентські вибори в Австрійській Республіці, які відбулися 29 вересня 2013 р., охарактеризувалися збереженням попередньої парламентської коаліції двох великих політичних партій, а саме лівоцентристської Соціал-демократичної партії Австрії (СПА) та правочентристської Австрійської народної партії (АНП). Завдяки конструктивній роботі обох різних політичних сил Австрія ефективно долала кризи у важкі для країни часи¹. Окрім цих політичних сил на виборах до нижньої палати парламенту Австрії зуміли подолати чотиривідсотковий бар'єр ультраправа Австрійська партія свободи (АПС), Зелені, нова політична партія Команда Штронаха, заснована канадським мільярдером Франком Штронахом австрійського походження й створена у 2012 р. ліберальна політична партія Нова Австрія². Ця партія також відноситься до ліберального спектру, однак вона не заграє з національними почуттями, а навпаки виступає за посилення наднаціонального рівня. Цим можливо пояснити її відставання, вона насилу пододала 4% бар'єр. Решта пропозицій нової політичної партії вкладаються в загальне русло лібералізму (зниження податків і держборгу) та поновлення соціальної держави (відповідна часу допомога сім'ям, перегляд формату соціальної допомоги, адаптація політичних процесів до вимог ХХІ ст.). Появу цієї партії слід розглядати як плюс: вона показує, що ліберальні цінності не обов'язково повинні бути пов'язані з правим радикалізмом³. Вона позиціонує себе в якості єдиних послідовних захисників інтересів країни, австрійської ідентичності, обмежень міграційних потоків, збереження за Австрією лідируючих позицій у сферах якості життя та високого рівня безпеки⁴.

У вирі глобальних політичних, економічних криз, які відбуваються у цілому світі, в Україні, яка теж залежить від світових перемін, не зайвим буде вивчити досвід зарубіжних та вітчизняних політологів, щоб визначитися з найоптимальнішою для України політичною системою, яка б в першу чергу приносила успіх пересічному громадянину, який би пишався своєю державою, і яка зайняла би гідне місце у світі. Особливості партійної, виборчої системи, та їх вплив на політичну систему Австрії у своїх працях досліджували А. Пелінка, Ф. Плассер, П. Ульрам, Х. Дах та ін. Серед вітчизняних дослідників політичних партій слід відзначити М. Примуша, А. Романюка, Ф. Рудича, В. Шаповала, Ю. Шведа, та ін. Виходячи з актуальності та досягнень вітчизняного і зарубіжного досвіду дослідження політичних партій, автор ставить за мету проаналізувати останні парламентські вибори в Австрії 2013 р. З огляду на поставлену мету, автор визначив такі дослідницькі завдання: висвітлити основні результати для парламентських політичних партій, розглянути основні причини успіху ультраправих політичних партій в Австрії.

Провідний австрійський дослідник політичних партій А. Пелінка, характеризує та аналізує останні парламентські вибори висловлює думку

про кризу соціал-демократії, занепад великих партій, які розвиваються у напрямі європейських середніх величин⁵. У політичних дослідженнях, присвячених європейській інтеграції, як зауважує Е. Громогласова поширена теза про те, що сюжети про Євросоюз практично не впливають на хід і результати передвиборчих кампаній в національні парламенти держав-членів ЄС. Частина експертів навіть бачить у цьому черговий прояв *демократичного дефіциту*, притаманного, як вважають, політичній системі Євросоюзу, і приходять до висновку, що інтеграційний проект знайде більше легітимності (а значить, і стійкості), коли *європейська проблематика* в повній мірі стане *каменем спотикання* для партій, який визначатиме контури міжпартійного розмежування на національному рівні. З іншого боку, порівняльні дослідження партійно-політичних систем держав-членів ЄС показали, що партії, які тяжіють до центру політичного спектра (як правило, найбільш великі по числу прихильників) зазвичай займають проєвропейську позицію. Навпаки, більш радикальні політичні партії лівого та правого флангів скоріше будуть демонструвати обережне (легкий євроскептицизм) або вороже ставлення до членства країни в ЄС⁶. З прийняттям нового Закону про вибори 2007 р. віковий ценз на федеральних виборах був знижений до 16 років, а термін повноважень Національної ради був збільшений з 4 до 5 років. Також новий виборчий закон ввів голосування поштою і передбачив можливість електронного голосування, що стало одним з найбільш спірних пунктів реформи. Дана практика показує, що нормативне регулювання виборчої системи в Австрії змінюється разом з вимогами часу і в цілому дозволяє їй служити здійсненню демократії з урахуванням принципу федералізму і надавати можливість громадянам у повному обсязі реалізувати свої виборчі права⁷.

Для порівняння наведемо порівняльні результати парламентських виборів у 2002 р. та 2013 р.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз виборів до Національної ради 2002-2013 рр.

	2002	2006	2008	2013
СПА	36,5	35,3	29,3	26,8
АНП	42,3	34,3	26,0	24,0
АПС	10,0	11,0	17,5	20,5
СМА		4,1	10,7	3,5
Зелені	9,5	11,0	10,4	12,4
Нова Австрія				5,0
Команда Штронаха				5,7
Участь у виборах	84,3	78,5	78,8	74,9

В Австрії вплив європейської проблематики на міжпартійну конкуренцію поступово посилюється. Так відомо, що в Австрії з 2008 р. при владі перебувала *велика коаліція*, яку очолював федеральний канцлер В. Файман (СПА) і АНП. Сам В. Файман в

одному зі своїх інтерв'ю висловився скоріше в дусі правочентристів. Маючи на увазі політичну ситуацію в Греції, він підкреслив, що ЄС не повинен дозволяти себе шантажувати і відмовлятися від прийнятих домовленостей. Лідер ультраправої АПС Х.-К. Штрахе у своїй передвиборчій програмі 2013 р. першим пунктом ставив обіцянку вийти із зобов'язань по Договору про заснування Європейського механізму стабільності. Він прямо протиставляє себе В. Файману, критикуючи його за взяті Австрією багатомільярдні зобов'язання з підтримки *держав-банкрутів і спекулянтів*. Тим часом сам В. Файман відстоює ту позицію, що в рамках узгодження нового бюджету ЄС на 2013 р. буде домагатися скорочення внесків Австрії. У той же час його партнер по *великій коаліції* і одночасно суперник на майбутніх виборах – колишній віце-канцлер, міністр закордонних справ і лідер АНП М. Шпінделеггер – у своїй *Австрійській промові* підкреслює, що *Австрія спільно з ЄС набагато успішніша в світі, ніж поодиночі*. Він зазначає, що на цю тему не може бути *дешевої полеміки* у дусі Х.-К. Штрахе. Лідер австрійських правочентристів також виступив з пропозицією створити *фонд зростання ЄС*, а також за виконання Грецією своїх зобов'язань в обмін на солідарність партнерів по ЄС⁸.

СПА згідно з попередніми результатами отримала 26,8 % (на 2,5 % менше), АНП 24,0 відсотки (менше 2,0 %), АПС 20,5 % (плюс 3,0 %), Союз за майбутнє Австрії (СМА) 3,5 % (-7,2 %) і Зелені відповідно набрали 12,4 % голосів (+2 %). а нова політична партія Нова Австрія увійшла в парламент з майже 5 %, команда Штронаха 5,7 %⁹. Команда Штронаха в основному виступає за скасування євро та за введення обмінного курсу між цією валютою у різних країнах, за перехід на професійну армію та оплату за вищу освіту.

СПА як найсильніша партія в країні ідентифікує себе з партією праці. З лозунгом *Бурхливі часи. Впевнена рука* лідер СПА хотів показати, що партія виступає за стабільність. У своїх 111 проектах політична партія концентрує увагу на ключових темах, а саме: праця, розподіл добробуту, соціальна справедливість. Як нейтральна держава Австрія, СПА бачить свої переваги у ефективному внеску до глобального миру, залучаючи до інтенсивної співпраці також неурядові організації¹⁰. З точки зору дослідника громадської думки П. Хайєка вихідною позицією СПА є уявлення про соціальну справедливість. *Ні* приватизації суспільних послуг; інвестування в розширення мережі шляхів сполучення двох мільярдів євро; введення податку на дарування та податку на спадщину; *Ні* приватизації австрійських федеральних залізниць; будівництво від 25 тис. до 50 тис. житлових одиниць за підтримки держави; запровадження мінімальної заробітної плати в розмірі 1,5 тис. євро в колективних трудових угодах; єдине трудове право для робітників і службовців; надання можливості штучного запліднення жінкам-одиначкам і лесбійським парам; *Ні* платі за навчання у вищих навчальних закладах;

посилення безпеки за рахунок збільшення числа поліцейських – ось лише деякі з пунктів передвиборної програми соціалістів¹¹.

У своїй передвиборчій програмі АНП не обіцяє простих рішень з гучними лозунгами. Лідер АНП М. Шпінделеггер обіцяє лише кропітку працю, щоб австрійська економіка успішно розвивалась, а добробут австрійців зростає. Лібералізація економіки, або як говориться у передвиборчій програмі вивільнення економіки від пут, передбачає ефективний зв'язок економіки з громадянським суспільством¹². Політолог Ф. Плассер вважає, що в основі всіх політичних тез АНП лежать: зміцнення бюджету, зменшення державного боргу, вивільнення економіки і створення умов, що сприяють організації підприємств; підтримка сімей; ліквідація державного дефіциту до 2016 р.; зменшення державного боргу після ліквідації держ. дефіциту. *Ні* податку на дарування та податку на спадщину; реформа податкової системи; створення 420 тис. нових робочих місць до 2018 р.; незалежність до 2015 р. від імпорту електрики, виробленої на атомних станціях; справедливе орендне право; боротьба з корупцією; новий кримінальний кодекс до 2015 р. – всього цього обіцяли домогтися для своїх виборців народники¹³.

Чиста екологія. Чиста політика – з таким гаслом вступили в передвиборчу боротьбу Зелені. На думку Ф. Плассера, Зелені справді не були замішані в жодній з гучних в останні роки корупційних афер. Вони поєднують обіцянки екологічного харчування (збільшення кількості екологічно чистих господарств). З вимогами прозорості діяльності держ. апарату, забезпеченням захисту прав населення, захистом пам'яток природи і, зрозуміло, поліпшення матеріальних умов жителів країни за допомогою створення відповідних законів та субсидій¹⁴. Зокрема лідер партії Є. Главішніг у передвиборчій програмі акцентує увагу на ефективній боротьбі з корупцією, на морально-етичному новому старті в політиці, економіці, тому що багато політиків думають лише про себе, замість того щоб вирішувати проблеми людей в Австрії. Ми створимо нову та кращу політику в Австрії – з чистим довкіллям та чистою політикою¹⁵.

За оцінкою Ф. Плассера, команда Штронаха побудувала свою передвиборчу програму на звичайному невдоволенні населення існуючою політикою і обіцянкою запропонувати країні кращий шлях. Який саме – чітко не викладено, хоча загалом і в цілому партія розробила цілком чітку програму¹⁶. В основному ця політична партія закликає до того, щоб країна не мала нових боргів, щоб ефективно розвивалась економіка. Зокрема мова йде про те, щоб політики служили країні, а не заробляли на країні. Повинен бути зрівноваженим бюджет держави, щоб знизити багатомільярдні процентні ставки. Ф. Штронах у своїй передвиборчій програмі вітає європейську ідею як проект миру і як можливість обміну товарами і послугами. Європейську валюту євро в цій політичній партії розглядають

лише як спосіб розрахунку в системі гнучких валютних курсів, окрім цього країна повинна мати свою власну грошову одиницю¹⁷.

У передвиборчій програмі СМА на чолі з Й. Бухером головний акцент робиться на те, що політична партія йде шляхом середини, точніше сучасної середини. Ми не йдемо шляхом популізму та протесту¹⁸. Основними позиціями програми СМА, на думку Ф. Плассера, були податкова політика, зростання ВВП, полегшення умов по створенню підприємств. При цьому партія абсолютно не зачіпала у своїй програмі питання політичного притулку та міграційної політики¹⁹.

Однією з незвичайних виявилася програма АПС. Її вихідною тезою стало поняття *любов до ближнього*. У центрі політики АПС стоять австрійці, бо саме вони є *ближніми* для керівника АПС – пана Х. Штрахе. Лідер АПС наголошує, що любов до ближнього для нього на відміну від інших політичних сил полягає не в солідарності до злочинців. У притчі про милосердного самарянина цей бідний самарянин допомагає не злочинцям, а жертвам нападу. Політика любові до ближнього означає: підтримку соціально незахищених австрійців, гарантування робочих місць, соціально справедливе пенсійне забезпечення, сприяння молоді та сім'ям, зменшення допомоги для європейських збанкрутілих держав, ефективне забезпечення прямої демократії. У своїй передвиборчій програмі він розповідає, що хоче зробити для них: матеріальна допомога австрійським дітям, австрійським сім'ям та соціально малозабезпеченим австрійцям; забезпечення австрійців робочими місцями за допомогою закриття робочого ринку для дешевої робочої сили, що їде зі сходу; надання соціального житла і соціальної допомоги лише особам з австрійським громадянством; закріплення для шкільних вчителів безкоштовних додаткових занять з учнями, які потребують таких занять; звільнення від непомірних податків дрібних і середніх підприємств; вимога до банків про надання фінансування кредитів австрійським підприємствам; надання іноземцям політичного притулку лише на час небезпеки; негайна депортація в разі зловживання політичним притулком; забезпечення мінімальної зарплати в розмірі 1,6 тис. євро на місяць; зниження квартплати в секторі комунальних будівель – ось лише невелика частина передвиборчої програми АПС²⁰. Багатьом іноземцям така програма здається відразливою, бо в ній мова йде в першу чергу про австрійців. Проте вже при детальнішому розгляді стає зрозуміло, що метою політичної програми повинні стати забезпечення благ саме своїх громадян, бо де ж ще вони можуть зустріти допомогу і підтримку, як не у своїй країні. Іншим важливим моментом є те, що для АПС не важливе походження людини. Нехай іноземці кілька років тому приїхали з країни третього світу, але з того моменту, як вони отримали громадянство, – все це перестає відігравати якусь роль для АПС. Будь-який іноземець, який має австрійське громадянство, стає для політиків АПС *своїм*,

який потребує їх підтримки, захисту, допомоги. Програма АПС містить також момент соціальної справедливості: надання допомоги і підтримки всім нужденним в ній – починаючи від дітей та закінчуючи малими підприємствами²¹.

Нова політична партія Нова Австрія (Лідер – Маттіас Штрольц) носить ліберальний і проєвропейський характер, вона звертається в основному до молоді, яка розчарована традиційними партіями Австрії – соціал-демократами і консерваторами. Риторика Нової Австрії на виборах зачіпала в основному теми розвитку прямої демократії, дебіюкратизації, реформи освіти та інших соціальних систем. Інтерес до прямої демократії, який висловлює Нова Австрія, обумовлена наявністю групи населення, яка орієнтується на *постматеріальні* цінності. Мова йде про тип людей, який сформувався за останні десятиліття на Заході, який цінує ефективну особисту участь у політиці та суспільному житті більше, ніж можливості для збільшення особистого доходу. Ця група є джерелом запиту на пряму демократію, що дозволить збільшити вплив звичайних громадян на прийняття політичних рішень. Однак основні традиційні партії довго не звертали своєї уваги на людей, які поділяють ці цінності – в результаті вони змогли домогтися появи своїх тем в політичному порядку тільки завдяки успіхам ряду нових партій в 2011-2013 рр.²² У своїй передвиборчій програмі ліберали Нової Австрії з 9 ½ вимогами перш за все виступають за зниження податків. До 2020 р. співвідношення податків і надходжень повинно знизитися до 40 %. Цікавим є пункт 9½, який звучить дослівно так: не прилипати до крісла – хороша політика потребує нових сил. Інші пункти присвячені демократичній Європі регіонів, завершенню річного бюджетного дефіциту, зниженню пенсійних пільг, закінченню партійної політики щодо австрійських шкіл²³.

Результати досліджень, проведені інститутом соціальних аналізів, наочно продемонстрували політичну ситуацію. Як з'ясувалося, за останні десять років кількість австрійців, які цікавляться внутрішньополітичними питаннями та проблемами, скоротилося приблизно на 30%. А більш ніж 50% місцевих жителів переконані, що вибори зовсім нічого не змінять суттєво соціальне становище у країні. Як стверджує австрійський політолог П. Фільцмайер, лише від 3% до 6% виборців, згідно з дослідженнями виборів 2008 року, дійсно читають передвиборчі програми²⁴.

Дослідник Е. Гвоздева зазначила, що австрійські виборці продемонстрували зниження підтримки сформованої системи, де правлячою є центристська коаліція, що складається з двох найбільших партій країни, які у свій час були головними політичними противниками. Результати виборів, з одного боку, відобразили прагнення виборців до змін – в парламент пройшли шість партій, дві з яких брали участь вперше і відносяться скоріше до популістських партій. З іншого боку, електорати партій є дуже стабільними, а збільшення підтримки ультраправої

АПС відбулося за рахунок послаблення альянсу, який відколовся від неї раніше, який втратив свого харизматичного лідера Й. Хайдера, колишнього лідера АПС. Дана передвиборча політична ситуація призвела до того, що АПС стала третьою за силою партією в парламенті, порушивши традиційну дво-партійність і посиливши ідеологічний напрям у бік євроскептицизму²⁵. Праворадикали виглядають переконливо в ролі *крутих хлопців* з суворими поглядами, які не бояться говорити у вічі гірку правду та захищають простих громадян з-поміж титульної нації проти корумпованих чиновників і знахабнілих непроханих гостей з Азії чи Африки. Однак коли вони покидають мітингову стихію та опиняються у парламентських кріслах чи навіть в урядових кабінетах і починають демонструвати виборцям правильно пов'язані краватки, розп'якуючи щось при цьому на тему бюджету, соціальних гарантій та суспільної стабільності... Це виглядає для багатьох нещиро²⁶. Окрім того, так само, як радикальні партії користуються слабкістю та корумпованістю центристських політичних сил, останні іноді користуються риторикою крайніх правих задля залучення їхнього електорату на свою підтримку. Тому типові для крайніх правих гомофобські, антисемітські, конспірологічні випадки можна спостерігати і в межах виборчих кампаній більш поміркованих політичних сил. Загалом, дослідивши електоральну підтримку крайніх правих партій на останніх двох парламентських виборах в країнах Європи, можна зробити висновок, що у більшості країн спостерігається невелике коливання електоральної підтримки крайніх правих партій у ту чи іншу сторону і, за винятком Угорщини, Сербії, Литви, Австрії, Болгарії, Данії та Нідерландів, ця підтримка не є вагомою. Тобто говорити про мейнстрімізацію крайніх правих у політиці європейських країн є певним перебільшенням, яке використовується різними політичними таборами для своїх інструментальних цілей²⁷. Як зауважує А. Романюк, в Австрії, Бельгії, Данії, Норвегії, Франції та Нідерландах ці партії протягом останніх декількох парламентських виборів, а також на виборах до Європарламенту та на місцевих виборах отримують досить значну підтримку виборців. На нашу думку, вони зуміли зайняти особливу політичну нішу на національному політичному просторі, відображаючи у своїх програмах настрої і побоювання певної частини населення. При всій національній особливості цих партій і домінуючій спрямованості на власні національні проблеми, ці партії мають багато спільних характеристик. Вони є природним продуктом пост-матеріалістичного суспільства і перебувають на засадах ринкової економіки та парламентської демократії. Їм властиве прагнення зміцнити національну ідентичність, захистити національну культуру, шляхом ізоляціонізму та посилення національної однорідності. Ці вимоги тісно пов'язують із прагненням зберегти високий рівень життя та споживання для національних громадян, посилити безпеку внутрішнього національного життя. Рецепти, які

пропонують ультраправі партії подібні – обмеження імміграції, скорочення податків і державних видатків, посилення ролі держави у питаннях забезпечення законності та порядку, захист традиційних сімейних цінностей тощо. Означені спільні характеристики дають нам підстави вважати, що відбувається процес формування нової самостійної сім'ї нових правих політичних партій, які відрізняються від сім'ї традиційних правих партій²⁸.

Таким чином, тенденція кризи соціал-демократії та успіх ультраправих партій, поява нових правих сил в австрійському партійному ландшафті є характерна для багатьох європейських країн, де соціальна та економічна невпевненість серед населення Австрії є причиною посилення правого популізму, який породжує вороже ставлення до іноземців, європейської інтеграції. Як наслідок можливий невтішний прогноз для подальшої малої підтримки великих партій АНП та СПА, оскільки вже не одне десятиліття спостерігається успіх партії Зелених та АПС, та євроскептиків.

¹ Arbeitsprogramm der österreichischen Bundesregierung 2013 – 2018 Erfolgreich. Österreich [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bka.gov.at/DocView.axd?CobId=53264>

² Вибори за кордоном (липень-жовтень 2013 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cvk.gov.ua/visnyk/pdf/2013_3/Visnik_3_2013_st_25.pdf

³ Тоганова Н. Парламентские выборы в Австрии: общество поддержало популистов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.imemo.ru/ru/publ/comments/2013/comm_2013_043.pdf

⁴ Васильев В. К итогам выборов в Национальный совет Австрии 29 сентября [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.imemo.ru/index.php?page_id=502&id=764

⁵ Pelinka A. Österreich: »More of the same«? Eine Analyse im Vorfeld der österreichischen Parlamentswahlen vom 29. September [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.fes.de/pdf-files/id/ipa/10237.pdf>

⁶ Громогласова Е. Партийное измерение кризиса в Европейском Союзе // Мировая экономика и международные отношения, 2013. – № 4. – С. 59-70.

⁷ Водяницкая Е. Новые формы голосования в Австрии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mgimo.ru/files2/2013_09/up25/file_d392b44427da633e3a9d57fa76e5d90a.pdf

⁸ Громогласова Е. Вказ. праця.

⁹ SORA/ISA im Auftrag des ORF Wahlanalyse Nationalratswahl 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.strategieanalysen.at/bg/isa_sora_wahlanalyse_nrw_2013.pdf

¹⁰ Wahlprogramm SPÖ 111 Projekte für Österreich [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://neuwahl.com/wp-content/uploads/2013/08/spoe_wahlprogramm_2013f0108monitor.pdf

¹¹ Светлова А. Выборы в нижнюю палату австрийского парламента // Новый Венский журнал No 11 / 2013. – С. 12-14.

¹² Österreich 2018: Das Programm der ÖVP zur Nationalratswahl 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://neuwal.com/wp-content/uploads/2013/08/Wahlprogramm_Ansicht_WEB.pdf

¹³ Светлова А. Вказ. праця.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Wahlprogramm der Grünen Saubere Umwelt. Saubere Politik [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gruene.at/2013-start/wahlprogramme>

¹⁶ Светлова А. Вказ. праця.

¹⁷ Grundsatzprogramm Team Stronach [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://neuwal.com/wp-content/uploads/2013/08/Grundsatzprogramm.pdf>

¹⁸ Die moderne Mitte Wahlprogramm des BZÖ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://neuwal.com/wp-content/uploads/2013/08/WahlprogrammBZ%C3%96.pdf>

¹⁹ Светлова А. Вказ. праця.

²⁰ Wahlprogramm der FPÖ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://neuwal.com/index.php/2008/09/23/wahlprogramme-das-wahlprogramm-der-fpo/> (Дата звернення: 20.01.15)

²¹ Светлова А. Вказ. праця.

УДК: 323.27(477) «2013/2014»

²² Новые партии на Западе: кризис демократии или перспективы развития политических избирательных систем? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://politanalitika.ru/upload/iblock/5ca/5ca13ebfe5aff3f130abf3783a3e20e4.pdf>

²³ NEOS Das Neue Österreich Pläne für ein neues Österreich [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://neuwal.com/wp-content/uploads/2013/08/plaene-fuer-ein-neues-oesterreich.pdf>

²⁴ Светлова А. Вказ. праця.

²⁵ Гвоздева Е. Анализ парламентских выборов в Австрии (29 сентября 2013 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.regional-science.ru/wp-content/uploads/2014/03/Гвоздева-Австрия-2013.pdf>

²⁶ Михальчишин Ю. Ультраправі в Європі. Дві історії злету й падіння [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vatra.cc/yevropa/ultrapravi-v-yevropi-dvi-istoriyi-zletu-y-padinnya.html>

²⁷ Дублікаш Т. Мейнстрімізація крайніх правих в Європі: чи є загроза? / Т. Дублікаш // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – 2011. – Вип. 6. – С. 98

²⁸ Романюк А. Соціополітичний поділ «нової політики» в країнах Західної Європи // Політологічний вісник, №27: Київ. – 2007. – С. 253

© *Сергій Федонюк*

(*м. Луцьк*)

ІНСТРУМЕНТИ МАСОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНСЬКІЙ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Розглянуто вплив сучасних засобів відкритого співробітництва у сфері комунікації на розгортання революційних подій в Україні у 2013-2014 рр. Показана роль динаміки процесів інформатизації суспільства у поєднанні з погіршенням ситуації з громадянськими і політичними свободами у створенні передумов для соціальних потрясінь. Проаналізовано розвиток таких інструментів відкритого співробітництва як віртуальні соціальні мережі та сервіси потокового відео та їх роль в інформаційному забезпеченні революційних процесів. Дослідження проведено з урахуванням результатів однієї з попередніх розвідок щодо передумов та чинників революційних подій у регіоні Північної Африки та Близького Сходу, які відбулися у 2010-2011 рр. Показано, що вирішальну роль в ініціації соціальних потрясінь відіграє не негативна економічна ситуація, а розгортання інформаційної революції на фоні обмеження громадянських і політичних свобод.

Ключові слова: революція, комунікація, соціальні медіа, інформатизація, відкрите (масове) співробітництво, Україна.

Sergii Fedoniuk. Mass collaboration tools in Ukrainian Revolution of dignity. The influence of modern open collaboration in the field of communication for development of the revolutionary events in Ukraine in 2013-2014 years considered. The role of the dynamics of information society coupled with the deteriorating situation of civil and political liberties in cre-

ating conditions for social upheavals is shown. Development tools such as virtual open collaboration and social networking services and video streaming and their role in information support of the revolutionary process is analyzed. The study was conducted based on the results of one of the previous studies on conditions and factors revolutionary events in the region of North Africa and the Middle East, which took place in 2010-2011. It was shown that a crucial role in the initiation of social upheaval plays no negative economic situation, but the deployment of the information revolution on background restricting civil and political freedoms.

Keywords: revolution, communication, social media, information, open (mass) collaboration, Ukraine.

Sergii Fedoniuk. Инструменты массового сотрудничества в украинском Революции достоинства. Рассмотрено влияние современных средств открытого сотрудничества в сфере коммуникации на развертывание революционных событий в Украине в 2013-2014 гг. Показана роль динамики процессов информатизации общества в сочетании с ухудшением ситуации с гражданскими и политическими свободами в создании предпосылок для социальных потрясений. Проанализировано развитие таких инструментов открытого сотрудничества как виртуальные социальные сети и сервисы потокового видео и их роль в информационном обеспечении революционных процессов. Исследование проведено с учетом результатов одного из предыдущих